

Rīgā

20.08.2021. Nr. LPA 1.7.-77

Ministru prezidentam A. Kariņam

Latvijas Republikas Ministru kabinetam

**Ministru prezidenta ārštata padomniekam
sabiedrības integrācijas jautājumos Hosamam Abu Meri**

NVO bažas par jauno Ministru kabineta kārtības rulli

Biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse” un Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes (turpmāk - Memoranda padome) NVO locekļi pauž bažas par to, ka 2021.gada 24.augusta MK sēdē izskatāmie Ministru kabineta kārtības ruļļa (turpmāk - MK kārtības rullis) grozījumi var negatīvi ietekmēt iespējas sabiedrībai iesaistīties lēmumu pieņemšanā. Aicinām Ministru kabinetu nepieļaut sabiedrības iesaistes iespēju samazināšanos.

Organizācijas vērš uzmanību, ka, lai gan MK kārtības ruļļa grozījumu projekta mērķis ir precizēt tiesisko regulējumu MK kārtības rullī saistībā ar Vienotā Tiesību aktu portāla (turpmāk – TA projekts) darbības uzsākšanu, tomēr, vērtējot Valsts kancelejas piedāvāto MK Kārtības ruļļa projektu, var secināt, ka **jaunizstrādātais MK Kārtības rullis ietver būtiskas konceptuālas izmaiņas sabiedrības līdzdalības procesā, kas nav saistītas ar TA projekta ieviešanu un par tām nevalstiskās organizācijas uzzina tikai šobrīd.** Šāda prakse, kad konceptuālas pārmaiņas tiek paslēptas zem tehniskiem grozījumiem, ir klaji pretrunā labas pārvaldības principam, atvērtas valsts pārvaldes principam, kā arī veicina plaisu starp sabiedrību un publisko pārvaldi.

Mūs satrauc šādas konceptuālas izmaiņas MK kārtības rullī:

- 1) Sagatavotais MK kārtības ruļļa projekts sašaurina sociālo un pilsonisko dialogu, atsakoties no padomdevēju institūta Valsts sekretāru sanāksmēs, Ministru kabineta un Ministru kabineta komitejas sēdēs, proti, tiesībām sociālo partneru un NVO pārstāvjiem būt klāt šajās sēdēs visā to norises laikā. Memoranda padomei ir svarīgi saglabāt iespēju deleģēt savu pārstāvi dalībai šajās sēdēs, lai varētu pilnvērtīgi veidot saikni starp valsts pārvaldi un pilsonisko sabiedrību. Šāda ideja netika iekļauta MK Kārtības ruļļa piedāvātajā redakcijā tad, kad šis dokuments sākotnēji tika virzīts saskaņošanai ar ministrijām un NVO.
- 2) Paredzot, ka sabiedrības līdzdalība turpmāk Ministru kabineta līmenī bez pārejas posma notiks tikai caur TA projektu portālu, pastāv pamatotas bažas par to, ka:
  - šādā veidā tiks pārkāptas Satversmē garantētās tiesības ikvienam piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, un Iesniegumu likumā paredzētās tiesības iesniegt valsts iestādē lūgumu, sūdzību, priekšlikumu vai jautājumu sev ērtā veidā;
  - steidzamības kārtā ieviešot TA portālu, ne profesionālajām organizācijām, ne neregulārajiem līdzdalības dalībniekiem nebūs iespējams līdz š.g. 25.augustam

nodrošināt piekļuvi portālam vai apmācības tā izmantošanai. Situāciju pasliktinātas, ka par iespēju reģistrēties TA projektu portālā aptuveni 300 organizācijas (kopā Latvijā ir vairāk nekā 24 000 biedrību un nodibinājumu) uzzināja ļoti vēlu, t.i. augusta sākumā (Valsts kanceleja pati atlasīja 300 organizācijas, kurām nosūtīt uzaicinājumu izveidot savus kontus; šīm organizācijām konti vēl nav izveidoti, kā arī tām nav radīta iespēja piedalīties jaunā TA portāla testēšanā, lai iemācītos ar to strādāt).

Latvijā ir kritiski zems sabiedrības līdzdalības līmenis¹, tāpēc valstij ir jārada sabiedrības iesaistei pēc iespējas labvēlīgi un iekļaujoši mehānismi, tai skaitā, novēršot riskus tās sabiedrības daļas izstumšanai no līdzdalības procesiem, kurai nav pietiekamas digitālās prasmes un piekļuve tehnoloģijām.

Tādēļ aicinām Ministru kabinetu:

- 1) **paredzēt nevalstiskajām organizācijām un sabiedriskajiem aktīvistiem saprātīgu pārejas periodu (vismaz viens gads), lai iesaistītos tiesību aktu un attīstības plānošanas dokumentu izstrādē ārpus TA portāla.** Jādod iespēja sūtīt vēstules un e-pastus tad, ja tam ir objektīvi iemesli (piemēram, organizācijai nav sava TA portāla konta vai ir sarežģījumi TA portāla darbā, vai ir sarežģījumi ar identitātes verificēšanas sistēmām).
- 2) **saglabāt līdzšinējo Valsts sekretāru sanāksmes, Ministru kabineta komitejas, Ministru kabineta padomdevēju institūtu.** Sociālajiem partneriem un organizācijām, kuras īsteno pilsonisko dialogu (Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes pilnvarotajam pārstāvim), jābūt pārstāvētām Valsts sekretāru sanāksmes, Ministru kabineta komitejas, un Ministru kabineta sēdēs.

Ar cieņu

Direktore

(paraksts*)

Kristīne Zonberga

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

---

¹ Pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījās 54,56% pilsoņu, pašvaldību vēlēšanas – 34,01% (iepriekšējās 50,39%, Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās – 40,58%), un Eiropas Parlamenta - 33,53%. Savukārt Eiropas Sociālā pētījuma rezultāti liecina, ka tikai 9% iedzīvotāju var uzskatīt par pilsoniski aktīviem, kā arī to, ka savstarpējā uzticēšanās Latvijā ir 51%.

Eiropas barometra 94 (2021) rezultāti liecina, ka demokrātiskā krīze Latvijā kļūst arvien nopietnāka, proti, kopš 2020.gada rudens ir būtiski mainījusies Latvijas pilsoņu apmierinātība ar to, kā Latvijā darbojas demokrātija; jau 2021.gada sākumā ar to, kā demokrātija darbojas Latvijā, bija apmierināti tikai 45% Latvijas pilsoņu. 39% Latvijas pilsoņu uzticas tiesai vai Latvijas tiesu sistēmai, valsts pārvaldei - 27%, reģionālā vai vietēja līmeņa institūcijām - 48%, Latvijas valdībai - 23%, Saeimai - 21%, politiskajām partijām uzticas vien 7% Latvijas pilsoņu.